

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

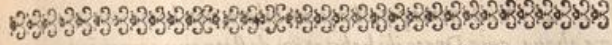
Basilica SS. Vdalrici Et Afræ Avgvstæ Vindelicorvm

Hertfelder, Bernhard

Augvstæ Vindelicorvm, 1627

Cap. X. Aræ & Sacella quædam intra, quædam iuxta Templum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38643

CAPVT DECIMVM.

Ara & Sacella, quedam intra, quedam juxta Templum.

Illarum prima est S. Narcisi Episcopi & Martyris, quæ etiã
 Diuis Ioanni Baptista & Euangelista sacra. Eam prin-
 cipem appellamus à loco, quia supremum occupat, à
 splendore quia ceteris elegantior, à magnitudine, quia
 reliquis altior, deniq; à dignitate, quia Sanctuarium au-
 gustissimæ Eucharistiæ asseruandæ complectitur. Ea Di-
 uo Narcisso jure debebatur primo scilicet Augustanorũ
 Apostolo & Doctore. Nam is, vt pauca de eo, præter-
 quam quod supra jam dictum est, referamus, Gerundẽ-
 sis in Hispaniã Tarraconensi Episcopus, cum ob imma-
 nem Diocletiani persecutionem ad tempus loco cede-
 ret, Augustam cum Diacono Felice venit, Afram primò
 Filiam cum Matre Hilariã ac tribus puellis Dignã, Eunomiã
 & Eutropiã, mox omnem eius cognationem Christia-
 nam Fidem edocuit. * Quos cum Gentiles aliqui ex fig-
 nis quibusdam, præsertim quod frequenter Crucem in
 frontibus pingerent, Christianos esse deprehendissent,
 ad necem quæsierunt, sed Afra Raab * Hierichuntidem
 imitata, quæ olim exploratores Iosue sub lino abscon-
 derat, hos Christi seruos sub lini fasciculis cælans serua-
 uit, & proditores sermonis ambiguitate, aut certè fictã
 quadam excusatione quasi ad sacrificium abiissent, elu-
 sit. Malignus etiam Genius qui Afram cum puellis suis
 à teneris jam annis sibi deuotam tenebat, Egyptij specie
 Elephantiaco similis noctu apparens, hanc prædam diu
 possessam injustè sibi eripi conquestus est. Quem Nar-
 cissus Oratione & Ieiunio facile pepulit, sed pulchrã &
 ingeniosã disputatione prius confudit. Nam cum ille
 vel *nam animam comedentis & bibentis, dormientis atque ite-
 rum euigilantis sibi donari rogasset, annuit Episcopus, sed
 Dæmonem adiurauit de occidendo statim illo quem
 concessisset; Ille jurejurando se facturum respondit,
 Tum Episcopus, Vade, inquit juxta Flumen Fontis Alpium*
 Julia-

*Hic inferendũ
Altare Martis
S. Narcisi,*

Anno cccii.

16. a.

Julia-

Juliarum, unde nemo potest aquam bibere, non homo non pecus, nec
 fera aliqua, quia Draco ibi habitat & de flatu eius omnes qui ad fontem
 accesserint moriuntur, hunc interfice, & animam eius in tuam
 potestatem redige. Dæmon Episcopo multum conuictus
 parere tamen cogitur iuramento constrictus & Draconem interficit. Itaque fons ille purus semel factus,
 ex eo semper manfit. Narcissus Apostolico munere per-
 functus post nouem menses Gerundam redijt, vbi per
 tres annos pro Christianâ Religione laborans multos
 Christo adunxit. Demùm cum ad Aram rem diuinam
 faceret, ipsemet hostia fit, & tribus acceptis in humero,
 gutture & surâ vulneribus, quæ sicarius intulerat, oc-
 cumbit circa Annum CCCVI. Eius festiua memoria
 IV. Calend. Nouemb. Augustæ colitur, quamuis in Ro-
 mano Martyrologio XV. Calend. Aprilis ponatur. An-
 no post MLXXXVII. (quod hic notatu dignum.) Si-
 gehardus Abbas S. Vdalrici Fratrem Laicum c. suo Con-
 uentu in Hispanias ad Berengarium Episcopum Gerun-
 densem misit, qui & historiam D. Afræ plenius explo-
 raret, & Reliquiarum aliquid de D. Narcisso Augu-
 stanorum Apostolo adferret. Ille suâ legatione functus de
 Corpore D. Narcissi nil impetrauit, quod integrum &
 incorruptum adhuc esset, de vestimento tamen & Stola,
 cum quibus in sepulchro conditus erat, partem accepit
 cum alijs quibusdam Sanctorum Reliquijs, de ossibus
 carne & cruore terrâ mixtis, itemq; vestimentis sancti
 Felicis Martyris, non illius Diaconi S. Narcissi, sed alterius
 quem vt Apostolum venerantur Gerundenses. Præ-
 terea de ossibus S. Romani Martyris Socij eiusdem S. Fel-
 icis, quos eodem Anno XII. Calend. Aug. prædictus
 Frater Augustam intulit, cuius translationis memoria
 eodem die quotannis in nostrâ Ecclesiâ seruatur. Neq;
 mirandum de Corpore S. Narcissi adhuc integro nihil
 impetratum, non enim fas est sacra pignora, quæ Deus
 mirabiliter custodit, temerè violare. Ferunt Abbatem
 quendam partem digiti pedis ex huius sancti Viri Cor-
 pore clam auferre conatum aliquando fuisse, sed San-
 ctum prodigiosè pedem retraxisse, & sic temeraria auidia
 repressisse.

AL. ET APRÆ
 am bibere, non homo non peccat, quia
 de flatu eius omnes qui ad se
 interfice, & animam eius in tan
 piscopo multum comunica
 ramento constrictus & Di
 ons ille purus semel factus
 filius Apostolico munere per
 es Gerundam redijt, ubi per
 Religione laborans multos
 cum ad Aram rem diuinam
 & tribus acceptis in humeris
 s, quæ sicarius intulerat, oc
 CVI. Eius festiua memoria
 gustæ colitur, quæ in Ro
 Calend. Aprilis ponatur. An
 quod hic notatu dignum. N
 i Fratrem Laicum eius Co
 ngarium Episcopum Genn
 oriam D. Afræ plenius cap
 uid de D. Narcisso Augu
 Ille suâ legatione functus de
 petrauit, quod integrum de
 de vestimento tamen & so
 o conditus erat, patrem acce
 nctorum Reliquijs de illius
 is, itemq; vestimentis sancti
 Diaconi S. Narcissi, sed ab
 tenerantur Gerundensibus
 Martyris Socij civitatem S. Fe
 XII. Calend. Aug. præbuit
 cuius translationis memoria
 ostrâ Ecclesiâ servatur. Neq;
 Narcissi adhuc integro m
 s est sacra pignora, quæ Deu
 è violare. Ferunt Abbatem
 dis ex huius sancti Viri Cos
 m aliquando fuisse, sed San
 etraxisse, & sic temeraria auct
 reprehensibile.

S. R. A. D. ^{Don}
 lum Tumba
 S. VALERII
 Pratum
 LXII

D. M. P.

1717

Adm. m. m.

1717

1717

1717

1717

repressisse
Petro Ara
cilia & P
chro S. N
examen e
ingentem
oo; ab inc
ciliapud
no M. C
Alter
facta eius
quam po
stringi qu
sententi
plexu est
miraculo
Hispaldo
Matre T
DCCCX
in Boica
& erudit
stringere
gustano
rarius eff
CMXXI
de succ
adfuit &
Imperator
CMLV
Cur
CMLXX
nesis Ant
gusta op
operat;
a quo pr
soluit, ac
uit. Loc
git, in c

repressisse. Quid quod Baronius ^{(a) Bar. Hist. ad} de eodem refert? Sub ^{Martyr. XV,} Petro Aragonum Rege cum Gerunda per Carolum Si- ^{Cal. April.} ciliæ & Philippum Franciæ Reges caperetur, ex sepulchro S. Narcissi, quod milites ausi violare, muscarum examen egressum in exercitum infesto agmine irruisse, ingentem cladem intulisse & in fugam etiam egisse, adeoque ab incæpto desistere coëgisse, ex quo Muscæ S. Narcissi apud eos in Proverbum abierint. Factum hoc Anno M. CCLXXXVI. VIII. Septemb.

Altera s. Vdalrici Ara versus Austrum sita est, quæ & ^{His inferend.} ^{Altaris, v. d. d.} ^{1714.} sacra eius ossa continet. Mira quæ Diuus iste tam viuens quam post obitum gessit, plura sunt quam vt hâc paginâ stringi queant. Virtutibus eius elogium satis amplum breui sententiâ Martyrologium Romanû 4. Non. Iulij complexû est, cum eum *in ira abstinentiæ, largitati & vigilantie ac miraculorû gratiâ illustrè* Virum appellat. Natus est ex Patre *Hupaldo* nobilissimo Kyburgenfi ac Dilingensi Comite, Matre *Thietburgâ* Burchardi Sueviæ Ducis Filiâ, Anno DCCCXC. Mirantur autē meritò aliqui cur Sigebertus in Boicâ natû scribat. Puer in S. Galli Cænobio enutritus & eruditus est, sed prius quâ Sacræ Religioni voto se adstringere posset, inde euocatus *Adalberoni* Episcopo Augustano consanguineo suo traditus, eiusdē breui Camerarius effectus est. Româ Religionis causâ ter adiit. Anno CMXXIII. Hileino Episcopo defuncto in Augustanâ sede successit & V. Calend. Ianuar. ordinatus est. Prælio adfuit & Victoriæ magna pars fuit quam *Otho Magnus Imperator* de Hungaris ad interneccionem cæsis Anno CMLV. IV. Calend. Augusti reportauit.

Cum præfuisset annis L. obiit IV. Non. Iulij Anno CMLXXIII. ætatis suæ LXXXIII. s. *VVolfsgâgus* Ratisbonensis Antistes Vdalricû fataliter decubentē inuisurus Augustâ opportunè venit, & cû mortuû jâ reperisset, sacris operat⁹, funebria iusta Episcopus ipse Amico & Episcopo à quo presbyter ordinat⁹ fuerat multis cû lachrymis persoluit, ac terræ corpus suauissimo odore fragrâs mandauit. Locû sepulturæ juxta tumulû S. Afræ viuus sibi elegit, in eoq; cryptam subterraneam fieri curauit, in quâ

CCX. annis cōditus jacuit. Anno pōst CMXCIII. *Leob. fo Augustēsi* Episcopo petēte à *Ioanne XV. P. M.* solennitū inter Diuos relatus fuit. Et quamvis in Ecclesia nō semper fuerit viris sanctitate, virtutibus & miraculis claris cēlestes decernere honores & in sacros codices referre, ritus tamen ille solennis quo hodie vtitur Ecclesia recentior est, & primò legitur *(b)* vsurpatus à *Leone II. P. Max.* qui *S. Sustbertum V* Verdensem Episcopum *Carolo M. Imp.* petente Anno DCCCIII. in Sanctorum numerum retulit. Fuit igitur ista *S. Vdalrici* Canonizatio, vt vocātur inter primas, & ordine secunda quæ inueniri potuit *(c)*. Cum deinde Anno MCLXXXIII. Templum *S. Vdalrici* incendio absumeretur, tecti culmen, trabes & Saxa collabentia sepulchrum *S. Vdalrici* a deo oppressere, vt vix spes tunc superesset sacri eius corporis amplius recuperandi. Verūm Deus qui custodit ossa suorum sanctorum ne conterantur, *(d)* etiam hæc inter ruinas seruauit illæsa. Nam *Hartv vigo* Episcopo iubente cōducti ad hoc viri per aliquot Septimanas quærunt & fodiūt, nec aliud refodiūt, nisi duas specus easq; vacuas, vnde suspicio nō leuis Corp^o *S. Vdalrici* non adesse, desperat etiam inuenire. Iterū tamen quærere incipiunt & fodere sp̄ non irritam fouentes donec ad tertiā specum reliquis inferiorē ventū. Aduocantur itaq; viri Religiosi, Episcopus ipse in fossam demittitur & ossa *S. Vdalrici* Pontificali vestitu necdum vetustate consumpto circūdata cum varijs aliorū Sanctorū reliquijs inuenit, & mox capto cōsilio Anathema dicit in eos qui furto de Sancti Viri Ossibus aliquid furripere ausi fuissent.

Ergo sacrum Corpus cetera illæsum & integrum ligneo loculo sublatū, & neoq; capulo inclusū ex humiliori in altiorē locum translātū & pone altare positū vsq; ad annū MDCVI. ita fuit, vbi demū nouo huic altari commodius erigendo tumba parū mota & in obliquum versā, vti & altera *D. Afræ*, ipsa Arx loco successit. Memini porro me ex literis *R. P. Bernardus Camerij* Societatis *IESV* Presbyteri legisse paucos ante annos particulam de Ossibus *S. Vdalrici* Ratisbonæ Romanam

(b) *Beharm.*
Tom. 1. *Con-*
tron. lib. de
Sanct. Beati-
tud. & Canon.
c. 8.

(c) *Angel.*
Rocca. *Comm.*
de Canon.
Sanct.

(d) *Pf. 33.*

VDAL ET AFRÆ

Annopost CMXCIII. Ludi
te à Ioanne XV. P. M. solennis
Et quamuis in Ecclesia
ate, virtutibus & miraculis
ores & in sacros codices refer
is quo hodie vtitur Ecclesia
tur (b) vlturpatus à Leone II. P
erdensem Episcopum Carolo
CIII in Sanctorum numerum
dalcrici Canonizatio, vt vocat
cunda quæ inueniri poterunt
XX XIII. Templum S. Vdalrici
tecti culmen, trabes & Saxa
S. Vdalrici adeo oppresere, vt
cri eius corporis amplius, et
i custodit ossa suorum sancto
etiam hæc inter ruinas seruauit
iscopo iubente cõducti ad hoc
nas quærunt & fodunt, nec ali
easq; vacuas, vnde suspicio
n adesse, desperat era inuenire
piunt & fodere se non inuan
specum reliquis inferiori ve
Religiosi, Episcopus ipse in fol
Vdalrici Pontificali vestitu nec
to circũdata cum vniuerso
it, & mox capto cõsilio hanc
de Sancti Vini Ossibus aliquid
cetera illæsum & integrum
eoq; capulo inclusu ex humi
slatu & pone altare positu
t, vbi demum nouo hincalau
amba parum mora & in obse
D. Afræ, ipsa Aræ loco succed
ex literis R. P. Bernardus Cate
byteri legisse paucos ante an
ous S. Vdalrici Ratisbonæ Ro
man

PARTIS I. CAP. X

nam ad Collegium S. Apollinaris missam & donatam, veneranterq; ibi susceptam esse, & exinde diem festum eius quotannis nouo statuto solennè haberi. Nos verò etsi nescimus quãdo & quo casu particula illa Ratisbonã aliquando delata fuerit, Diuo tamen nostro hanc gloriam minimè inuidemus, imo potius Nomini & cultui eius augendo & propagando facillè inducimur vt credamus eas de S. Vdalrico veras & genuinas reliquias esse.

Dignum hic memoratu beneficiũ, quod per meritũ S. Vdalrici huic loco ac toti Diæcesi Diuino munere accessit. Siquidem Glires, genus animalium non tam molestũ quàm nociuũ, quidquid terrarũ Augustanæ Diæceseos ambitu continetur, inhabitare nequeunt, sed nec viuere illis hinc concessum. Profectò curiosi aliqui leguntur aliunde viuos aliquando intulisse, qui mox vt terrã attigerunt, viuere desierunt. Augetur hoc mirũ alio miraculo. Nam & pulueres ex veteri sepulchro, in quo Caro D. Vdalrici, vt fert hominũ conditio, corrupta in terrã abiit, desumpti, & in loca vbi id genus animalium familiare est delati, ab omni statim eorundem infestatione reddunt libera. O uim certè diuinam! Eam Europa pænè vniuersa testari potest, ex cuius etiã remotissimis Prouincijs Indies adueniunt qui hoc munus petunt & magna cũ Religione domũ ferunt. Libet hinc referre testimoniũ recens ex Tyrolensi Comitatu Oendorfia, loco prope Svrazium sito, vbi celebres illę Aurifodinæ, ad nos missũ. Erat pellendis eiusmodi animalibus Terra S. Vdalrici, vt vocat, pridem illuc perlata, & religiose in principio asseruata, cuius virtute pestifera illa progenies mox eliminata. Incolæ, liberi jam & securi à molestiã, ab honore etiam, vt fit, Diuo eiusq; reliquijs exhibendo cessant. Sed ecce rursus apparent glires non minori quàm prius numero, nec sciunt vnde; Tandem incidit cogitatio D. Vdalrici, cuius nuper tam potentem experti opera fuerant; Recurrunt ergò ad illam, vota nuncupant, fidem & fiduciã habent; Mirũ dictu. Glires statim Diuo fauente au fugiunt & locum sponte velut ingrati hospites nemine alio pellente penitus deserunt. Cæci sunt & plus quam cæci qui

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

hæc non vident, & manum DEI non agnoscunt! Nihil hic addo de errore quo nonnulli perluaſi noſtrū V. dalricum Mediolani patrum memoriâ inuentum credunt, ibiq; miraculis etiam clareſcentem venerantur. Ex his iam dictis certè facile eueritur, neque eſt ratio quæ illum defendat, quiſquis tandem ille inuentus fuerit.

*Altare S. Afræ
hic inferendum*

Tertia ad Aquilonem Ara eſt D. Afræ ſacro Corpore nobilitata. Afram Cypriam genere fuiſſe, Veni ab ineunte etate à parentibus ſacerdotem conſecratam, turpi cultu Cyprio more eam veneratam priuſquam Chriſti numeris adſcriberetur, conſtat ex verbis Hilarie

(c) Conuerſ. Afr.

(c) Matris ad Narciſſum Episcopum, quæ ab antiquo ſcriptore in actis eius fideliter referuntur in hunc modum. *Parentes mei Cyprij fuerunt & inde venerunt cum ſacri Veneris. Et Venus coli non poteſt niſi ab hiſ ſaminis que fuerint fornicata: Ideo ego denique Filiam meam ſacris Veneris conſecraui quaſi Dea Veriſeruituram &c.* Quæ autem præterea in Præfatione, quam vulgares libri communiter præfixam habent, in medium adferuntur, *Afræ Natale ſolum Cyprium fuiſſe, & in Inſula illius Regem cum alio Rege infeliciter pugnaſſe, at que eo prælio occubiſſe, Hilariam Reginam cum Filia Afræ & totâ Cognatione pugnâ dilapſam Romam veniſſe; Afram ſomnio ter monitam male reſponſi exceſſiſſe & Auguſtam urbem ubi Lyco amne Bauari à Sueuis diuulſi, ire iuſſam, & migrariſſe ſpe noui regni adipiſcendi, & quadam alia,*

*(f) Velf. Comm.
in Conuerſ. S.
Afr.*

Marco Velfero (f) optimis rationibus ducto merito inter fabulas reiecta. Quis enim tunc Rex Cypri, que multos ante annos in Prouinciam redacta Romanis ſubiuerat? aut qui Bauari à Sueuis Lyco amne tunc diuulſi quorum diſtinctio hiſ locis multos poſt annos interdicta, cum priuſ vnam Prouinciam ſub Rætiæ Nomenclaturâ conſtituerent, nec Sueui Danubium tunc tranſgreſſi fuiſſent? Eam igitur ex Cypro Inſulâ originem trahiſe non abnuimus, quo caſu verò parentes eius ſive maiores inde digreſſi Auguſtam venerint, nemini conſtare hæcenus potuit. Lego tamen apud Marthiam Quadum Compendio Vniuerſi lib. 2. c. 46 ante Conſtanti Magni

...DAL. ET AFRE
 ...n DEI non agnoscunt! Ni
 ...nonnulli persuasi nostrum
 ...rum memoriã inuentum co
 ...am clarescentem venerant
 ...cile eueritur, neque est tra
 ...quis tandem ille inuentus fu

 ...m Ara est D. Afræ sacro Cer
 ...Cypriam genere fuisse. Vener
 ...ibus sacerdotem consecratam
 ...e eam veneratam priusquam
 ...retur, constat ex verbis Hilar
 ...iscopum, quæ ab antiquo scri
 ...r referuntur in hunc modum.
 ...inde venerunt cum sacris Vener
 ...is faminis que fuerint fornicate: ab
 ...is Veneris consecrati quasi Dea V
 ...utem præterea in Præfatione
 ...muniter præfixam habent. in
 ...Natale solum Cyprii fuisse, Euse
 ...ge infeliciter pugasse, atque en
 ...cum Filia Afræ & una Cyprii
 ...Afram somnio ter monitam in
 ...bi Lyco amne Bani advenit d
 ...regni adspicendi, & quædam alia
 ...em iudicio à Doctissimo Vir
 ...is rationibus ducto merito
 ...enim tunc Rex Cypri, quæ
 ...uinciam redacta à Romanis
 ...Suevis Lyco amne tunc d
 ...is multos post annos in
 ...inciam sub Rætiæ Norica
 ...cui Danubium tunc transiit
 ...Cypro Insula originem traxit
 ...u verò parentes eius huc tra
 ...am venerint, nemini constare
 ...nen apud Matthiam Quædam
 ...2. c. 46 ante Constantini Magni
 ...

S. A. F. R. A. E.
 Cum

Tumba

S. A. F. R. A. E.

Pedum

LXII.

tempor
aquarum
lis penic
rit Hil
stam co
stirpe, e
minus d
ferenter
incredib
uinciam
re potui
cibus &
nihil ad
acutè sic
qui
in Cyp
quam
MCX
cisso im
tudini v
nam ea
integu
tiani per
cum se
tius nec
damnat
la magn
ijt: Cum
geretur
preces e
oblatu
dicis, m
naretur h
pore ig
flamma
Afram
unt ign
cremar

tempora Cyprum Insulam XXXVI. annis continuis ob
 aquarum indigentiam, cum nunquam pluisset, ab incolis
 penitus derelictam fuisse. An forte similis causa fuerit
 Hilariae vel eius parentibus inde emigrandi, & Augustam
 concedendi, prudens cogitare poterit. De Regiâ stirpe,
 ex quâ vulgò eam progenitam faciunt, res non minus dubia;
 Nam etsi id probari liquidò non possit, afferentem tamen
 non facile quis redarguat; Neque enim incredibile est
 post extinctos Reges & constitutam Provinciam de regio
 sanguine reliquias aliquas superuiuere potuisse. Hoc
 certum habemus ea Insignia cum Crucibus & Leonibus
 distincta quæ solent D. Afræ appingi nihil ad antiquos
 Cyprî Reges pertinere; Sunt enim, vt acutè, sicut omnia,
 perspexit Velferus, Insignia Lusitanorum qui post
 excisum in Palæstinâ Francicum imperium, in Cypro rerum
 potiti, Hierosolymæ & Cyprî Reges, quamuis non diu
 duraturi, dici voluerunt, circa Annum MCXCI. (g) Ergo
 Afrâ Christianâ Religione à S. Narcisso imbuta, Veneri
 mox nuntium misit & omni turpitudini valedixit,
 quod Gentiles diu latere non potuit, nam ea post IX. à
 Conuersione menses, dies XII. (aliqui integrum adhuc
 superaddunt annum) sæuente Diocletiani persecutione
 comprehensa & Gaio Iudici oblata, cum se Christianam
 constanter profiteretur, nec blanditijs nec tormentis
 moueri posset vt Dijs sacrificaret, damnata & viua
 incendi iussa est. Quam sententiam illa magno animo
 accipiens, supplicium hilari vultu adijt: Cumque ad
 stipitem reuinctâ flammis vndique cingeretur, audita
 est IESV Christo gratias agere, & tales preces effundere,
 quod qui pro toto Mundo solus hostia in Cruce oblatus
 esset, iustus pro iniustis, bonus pro malis, benedictus
 pro maledictis, mundus à peccato pro peccatoribus
 vniuersis, ipsam quoque dignaretur habere hostiam.
 Et cum dicto sanctam animam, corpore igni nihil læso,
 efflavit. Neque mirum corpus à flammâ tunc non læsum,
 prodit enim Passionis historia Afram sarmentis
 circumdatam, quæ lentum concipiunt ignem, quo
 corpora Martyrum asari potius quam cremari solebant,
 erantque non tam accelerandæ quam differen-

(g) Vide etiam
 peregrinationē
 Georgij Ethio-
 pici ad diuersa
 regna cum lea-
 nibus Regum
 eorum, insig-
 niâs vniuersas
 cetera. Anno
 MDC.

Anno CCC. III.
 VII. die Augusti.

differendæ Morti ac protrahendæ pænæ inuenta, cum
 validâ flammâ citius extingui & consumi potuissent,
 Vnde etiam barbara Gentilium crudelitas æstimari
 potest. Afra extincta hoc loco, Memoria scilicet quam
 sibi suisque viua fieri curauerat, condita fuit, mansitque
 ita vsque ad Annum MLXIV. quo ab Embricone Epi-
 scopo nouam Templi structuram moliente adhuc in-
 gra inuenta, sublimiori & augustiori loco reposita fuit.
 Exinde ea celebrior indies facta, Exteros etiã ad sui ve-
 nerationem allexit. Equidem *Anno Colonienſis archiepiſcopi*
opus multis precibus ab Embricone Augustano minus
 aliquod de Diuâ huius corpore ex magno erga eam
 affectu petijt, & obtinuit. Ex consilio autem Fratrum
 Cænobij S. Afræ Episcopus Tumbam aperuit, & quia
 corpus adhuc integrum & veluti candidissimo cœmen-
 to obductum reperit, articulum vnum ex maiori digito
 pedis abstulit & Archiepiscopo donum misit. Similis
 deuotio paucis pōst annis animum *Hermici IV. Imp.* teti-
 git, & vtinam semper eam habuisset. Is Spire Ecclesiam
 construxit, quam D. Afræ voluit sacram. Hermannum
 ergo Episcopum Augustanum rogat augendæ venerationi
 nouæ Ecclesiæ reliquiarum aliquid de S. Afra sub-
 mitteret. Ille anxius & expertus Consilij Abbarem Cœ-
 nobij & Clerum conuocat & quid factu opus in re tam
 graui inquirat. Capto demum consilio alterum arti-
 culum digiti pedis residuum Imperatori concedendum
 decernunt, & reipsâ depromunt. Interea Ciues armati
 fores Ecclesiæ munire ac diligentissimè cauere, ne quid
 maioris notæ de tantis reliquijs auferretur, optantes po-
 tius mori quam thesaurum tam amatū amittere. Post-
 quam hæc facta, rursus occlusa Tumba, neque ad hæc vs-
 que Tempora referata fuit. Beneficam se Diua hæc te-
 pius cum aliâs ostendit, tum maximè in Incendiorum
 periculis ope suâ adfuit. Exemplis tam veteribus quam
 recentibus id demonstrari posset, sed quia passim sunt
 obuia, operæ pretium non fecerim si ea hic reposituro.

Quartum S. Crucis Altare in medio Templi vili-
 tur quatuor Imaginibus æreis eximie magnitudinis
 conspi-

conspi-
 tris, illi-
 riæ Ma-
 plectet
 tudine
 ter in S
 Etum fr
 pra cer
 tergo p
 ba legu

DIS
 VT
 TVI
 HO

A
 D. Vrg
 colorib
 est ab I
 bero Ba
 Anton
 scilicet
 iuge su
 tuus in
 Hu
 Benedic
 numer
 est, An
 insigni

IAC
 ET.
 STE
 SEC
 MO
 NO
 EID
 SVI

conspicuum; Christi Crucifixi, hinc Diuæ Virginis Matris, illinc Diui Ioannis dilecti Discipuli, in medio D. Mariæ Magdalænæ in genua procumbentis & Crucem amplectentis. Crux ipsa ebene in sat magnam altitudinem assurgit. Priuilegio Animabus in Purgatorio ter in Septimanâ subueniendi à Paulo V. Pont. Max. auctum fuit, vnde in fronte hæc verba aureis literis insculpta cernuntur, **ALTARE PRIVILEGIATVM.** A tergo præter versus quosdam inscriptos etiam hæc verba leguntur;

DISCE HOSPES CHRISTIANE NON AES SED RES.
VT FLEBILE CHRISTI PATIENTIS ARGVMENTVM
GRATA SEMPER MENTE REVOLVERES;
HOC MONVMENTVM.

IOANNES ABBAS.
FIERI CVRAVIT.
ANNO P.C.N MDC.V.

Ad dexteram propè conspicitur quintum Altare *D. Virgini* sacrum, quod Assumptionis eiusdem historiam coloribus eleganter expressam oculis exhibet. Munus est ab Illustri ac Generoso Domino *Christophoro Fuggaro* Libero Barone in Kirchberg & VVeissenhorn Ioannis F. Antonij N. Crypta ibi est subterranea, Monumentum scilicet quod sibi suisque viuis posuit, & iam cum Coniuge sua Mariâ ex Comitibus de Schvarzenberg mortuus inhabitat.

Huic ad læuam sextum non dissimile respondet, *D. Benedicto* & omnibus qui è Benedictinâ familiâ Beatorum numeris adscripti dicatum. Id Ioannes Abbas qui hodie est, Antecessoris sui pijs Manibus Epitaphij loco ob eius insignia merita fieri curauit cum hac Inscriptione.

D. O. M.
IACOBO. KOEPLINIO. ABBATI. QVONDAM DVOS.
ET. QVINQVAGINTA. ANNOS. DE. HOC. MONA-
STERIO. BENE. MERENTI. IPSO. TANDEM. ANNO.
SECVLARI. MDC. DIE. VIII. FEBR. DEFVNCTO, VT.
MORTVVS. IN MEMORIA. HOMINVM. NVNQVAM.
NON. VIVERET, HANC. ARAM. IOANNES. ABBAS.
EIDEM. SVCCEDENS. L. M. POS. ANNO. MDCXII.
SVI. REGIMINIS. XXII.

Dextera

Dextera ingredientibus Ala quinque facella habet. Primum *S. Georgij* Martyris electum pro sepultura ab Illustri ac Generoso Domino *Georgio Fuggaro* Raymundi F. Lib. Barone in Kirchberg & VVeiffenhorn, In corpore cum conjugē & copiosā prole post solutum Naturæ debitum jam quiescit.

Alterum *D. Andree* Apostoli Titulum præferens Illustri ac Generosi *D. Marci Fuggeri* Antonij F. Lib. Bar. in Kirchberg & VVeiffenhorn S. C. M. Consiliarij ac Duumviri Augustani magnificentiam exhibet. Clauditur septo fat pulchro & sumptuoso marmoreis columnis ac ferreis cancellis distincto, cui Christi Seruatoris ac duodecim Apostolorum statuæ è candido Marmore superstant. Marcus cum conjugē Sibillā VVilhelmi Comitissæ ab Eberstein Filiâ ac tota posteritate, erecto etiam spectabili Monumento, hic sepeliri voluit.

*Hic inferendum
Leonistam Sym-
pulchri S. Sym-
pertii*

Eodem septo comprehenditur tertium Sacellum *S. Simperti* Episcopi Nomine & Ossibus celeberrimum. Is Amberto Duce Austrasiæ & Symphorianâ Pipini Regis Filiâ Caroli Magni Sorore natus, puer Murbacense Cænobium ingressus inter pietatem & literas gnauiter doleuit. Defuncto Abbate eiusdem Cænobij votis omnium Abbas eligitur. *Carolus* deinde *Magnus* confecto feliciter Boico bello, rebusq; compositis, cum Augustam multis interea cladibus afflictam ac vexatam pulchro ornatu restitueret decreuisset, sedesq; Pontificalis ibi aliquandiu vacasset, *Simpertum* Virum omni virtutum genere probatissimum Summo Pontifice approbante, Augustanæ Ecclesiæ præfecit Episcopum. Quam illi dignitatem factis mox adæquauit; *S. Afræ* Basilicam flammis absumptam & *S. Magni* Monasterium in Funibus disiectum restituit. Diæcesim Augustanam *Leo* III. Pont. Max. & *Caroli Imp.* auctoritate vltra Lycum annem, cuius antea is limes erat, longè in Boicam extendit. Multa alia cum in Synodis tum in Aula Imperatoriâ pro vtriusque & Ecclesiasticæ & Ciuilis Reip. bono præclarè gessit. Demùm ordinationis Anno XXX. IV. Id. Octob. migravit ad superos, cuius vitæ Sanctimonia

*Circa Annum
DCCC.*

PAL. ET AFR. E
 s Ala quinque facella habet
 lectum pro sepultura ab I
 no *Georgio Fuggero* Raymund
 rg & V Weissenhorn. In cop
 a prole post solum Natu

 postoli Titulum preterens
Fuggeri Antoni F. Lib. Be
 nhorn S. C. M. Consiliari
 gnificentiam exhibet. Clari
 sumptuoso marmoreis colum
 incto, cui Christi Seruatore
 statua e candido Marmore
 njuce Sibilla VVilhelmi Co
 tota posteritate, erecto etiam
 hic sepeliri voluit.
 ehenditur tertium Sacellum
 e & Ossibus celeberrimum, b
 e & Symphoriani Pipini Regi
 e natus, puer Murbacense Ce
 etatem & literas gnauiter
 eiusdem Canobij votis conu
 deinde *Magna* confecto fe
 s; compositis, cum Augustam
 afflictam ac veram pessimo
 usset, sede sq; Pontificatus ab
 ertum Virum omni virtutum
 ummo Pontifice approbato
 fecit Episcopum. Quam de
 laequavit; S. Afra Basilica
 Magni Monasterium in fra
 Diocesim Augustanam *Leoni*
Imp. auctoritate vltra Lyom
 imes erat, longe in Boicam ce
 Synodis tum in Aula Impera
 clefiastica & Ciuilibus Republi
 ordinationis Anno XXX. IV.
 peros, cuius vice Sanctimon
 110

Matthias Keger
delincent.
Wolf Kellian
sculpsit

Matthias Keger

Sacellum. cum tumba Viui Simperti

Matthias Roggen
delinavit.
Wolf Kilian
sculpsit.

R. E.
ue facelle hab
o sepultura ab
ggaro Rarum
enhora. In co
Solutum No
um præter
tonij E. Lb
M. Confite
e exhibet. Ca
armoreo con
risti Serru
dido Manu
à VVilho
tate, et in
yoluit.
erium Soc
celeberr
driana Pim
er Murba
teras gna
enobyom
agnu con
is, cum
c vexat
Pontific
um omni
ntifice ap
opum. Q
S. Afra
onaster
Augustan
oritate v
longe in B
um in Aul
& Civilis R
nis Anno
us vitz Sa

Hic in
transi
pictis
partis

Circa
DCC

amplun
racula.
sendum
plum in
Dio exp
micade
eius Tu
nis ab in
hibitæ
homin
que pas
ostendi
rante Pa
Diuos
nobio
Anno
tico Ep
que po
olla cū
inam p
tu præ
yango B
sacror
Anno
Pascha
cum v
& vlti
Su
pūte e
in pri
CCC
opere
Q
stri Do
Augu
qua &
gans

am plurima quæ ad eius sepulchrum sæpè contingere miracula, abunde testantur. Inter cætera vnum hoc recensendum. Cum Anno MCLXXIII. totum Templum incendio periisset, adeoq; huius Diui sepulchrum Dio expositum esset, pluuiæq; & Imbres qui tunc maximi cadebant, totâ Templi aream aquis operirent, sola eius Tumba, quæ solû altitudine non excedebat, immunis ab inundatione remansit, quam Aquæ diuinâ vi prohibita cõtingere non sunt ausæ. Certè innumeræ figuræ hominû vtriusq; sexus, infantû præsertim ex cerâ factæ, quæ passim quotidie adferuntur latâ sæpissimè opem satis ostendunt. Eam ob causam *Nicolaus V.* Pont. Max. procurante *Petro S. R. E. Cardinale Episcopo Augustano* eum inter Diuos coli, festâq; quotannis eius memoriâ in hoc Cænobio agi meritò cõcessit. Quod idè *Gregorius XV.* nuper Anno MDCXXIV. curante R^{mo}. & Illmo. Principe *Henrico Episcopo Augustano* in totâ Diæcesi fieri ob miracula per eum quotidie fiunt, lubens permisit. Eius sacra ossa cum aliâ translata, tum etiam perditâ, Templo ruinam patiente, ac rursus inuenta maximo cum apparatu præsentibus *Maximiliano Cesare*, *Christophoro* & *Volfango Boiorum Ducibus*, *Friderico Episcopo Augustano* atque alijs sacrorum Antistitibus honoratiori loco posita fuere Anno MCCCCXCII. Calend. Maij quæ fuit tertia Paschæ feria. Deniq; Anno MDLXXIX. in eum locum vbi hodie cernuntur & in veneratione sunt, tertio & vltimò translata fuere.

Supra jam dictum sacellum aliud est Diuis *Joanni Baptistæ* & *Euangelistæ* sacrum à *Conrado Mörliano Abbate* in priuatum Abbatum Oratorium erectum Anno MCCCCXCVI. Fornix inter vtrumq; medius est, insigni opere & arte perfectus.

Quintum SS. *Benedicti* & *Francisci* à *Generoso* & *Illustri Domino Octauiano Secundo Fuggero Georgij F. Duûm viro Augustano* extructum. Cryptam habet subterrancâ, in qua & ipse sepulturam accepit & posteris suis reliquit.

In sinistra deinde Templi Alâ Sacellum sat elegans est Diuo *Bartolomæo* Apostolo dicatum quod sibi

H

suisq;

fuisq; in Memoriam fieri curauit Illustris ac Generosus Dominus *Philippus Eduardus Fuggerus* Liber Baro in Kirchberg & VVeiffenhorn. Obijt Anno M. DCXVIII. Aetate & annorum numero cunctos sui generis superauit virtute & Prudentiâ nulli secundus.

In posteriore Templo aliud *D. Michaëli* Sacellum est illud. ac Generosi *D. Jacobi Fuggari* Antonij F. Liberi Baronis in Kirchberg & VVeiffenhorn, Domini in Babenhufio insignibus clarum, cuius etiam sumptu & magnificentiâ maius Organum primò erectum fuit. Quod cum vetustate non nihil deformatum, inutile etiam fieret, quatuor Filij hæredes *Georgius, Joannes, Hieronymus & Maximilianus* Illustres Kirchbergæ & VVeiffenhorni Comites instaurari & augustiori loco quo hodie conspicitur, poni, Sacellum quoq; nouâ Ara ornari fecerunt. Iacobus sepulturam sibi suisq; hic parari viuus curauit, sed mortuus eam non est ingressus, maluit enim in suo Castro Babenhufiano sepeliri.

Ad læuam Templi anterioris supra Sacrarium Sacellum est amplum & magnificum *Diue Virgini* Deparæ Sacrum. In eo quotannis quibuslibet Dominicis Aduentus sub diluculum festa Salutationis Angelicæ memoria solenni actu sub Missæ Sacrificio exhibetur. *Paulus V.* Pont. Max. Indulgentiam plenariam pro primâ qualibet Dominicâ Aduentus concessit. Anno MDCIX.

Diui Iacobi Apostoli Ædicula non nihil à reliquo Templo distita, sed medio alio ædificio conjuncta ex eo celebrior alijs habenda quod Sacrum fontem siue Baptisterium, vt vocant, contineat. Est enim Ecclesia hæc Parochialis & Baptismalis, & in hoc sacello infantes recens nati lustrali aquâ tinguntur.

Vltimum Sacellum domesticum intra Domum recens à Ioanne moderno Abbate ædificatam comprehenditur. *Diuo Michaëli* & reliquis cælestibus Genijs dedicatum & ampliter ornatum est. Certè Religionis ac splendoris vix aliquid hic desiderari potest.

curavit Illustris ac Generosus Fuggerus Liber Baro in X. obiit Anno M. DCXVIII. cunctos sui generis superius secundus.

lo aliud D. Michaelis Sacellum Jacobi Fuggari Antonij F. Lib. V. Veissenhorn, Domini in h. um. cuius etiam sumptus & m. am primò erectum fuit. Quo deformatum, inuile etiam b. es Georgius, Joannes, Hieronymus Kirchbergæ & VVeissenhorni. cultiori loco quo hodie confis. oq; nouâ Ara ornari fecerunt. suisq; hic parari viuis curant. t ingressus, maluit enim in suo deliri.

interioris supra Sacramentum. magnificum. Dine v. q. Dep. tannis quibuslibet Domini. n festa Salutationis Anglica. b Missæ Sacrificio exhibetur. indulgentiam plenam pro cã Aduentus concessit. nio

Edicula nonnihil à reliquo o alio ædificio conjuncta et o quod Sacrum fontem fructu. tineat. Est enim Ecclesiastic. e, & in hoc sacello inuente. yuntur.

domesticum intra Domum Abbate ædificatam compe. & reliquis celestibus Genij natum est. Cerrè Religiois ic desiderari potest.

Plura

Plura erant olim huic celebri Templo sacra loca veluti pareiga quædam conjuncta, sed ea in profanos hodie vsus celsere. Siquidem posteriori Templo ad finistram ingredientibus domus ampla & longa adhæret, quam vulgò Prædicatoriam vocant, à Ioanne de Hohenstein Abbate vltimò extructa & ampliata. In eâ quondam Curiones nostri, priusquam Paræcia Conuentui vniretur, finito Solenni Missæ Officio ad populum de rebus diuinis verba faciebant, & vbi opus erat funeralia etiam pro mortuis peragebant. Hodie Neoeuangelici Conuentus suos ibi faciunt. Ædes hæc annexum habet sacellum S. Agnetis ab Adalberone Abbate VII. primò extructum. Id sepulchretum Abbatum diu fuit, jam Lutherani occupant & Sacristiam vocant, quâ tamen nihil profanius.

Postremò Sacellum fuit in Cæmiterio à quodam Berchtoldo Bitschlinio Ciue Augustano honori omnium Sanctorum extructum, cum Cryptâ subterraneâ, in quâ fundator ipse & plurimi alij terræ mandati fuere.

Crypta hodie promptuarium est quorundam victualium ad stipem pauperibus erogandam.

